

Protokół ze zdalnego posiedzenia Rady Narodowego Instytutu Wolności
– Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
Warszawa, 21 października 2024 roku

W dniu 21 października 2024 r. odbyło się siódme, zdalne posiedzenie III kadencji Rady Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

W posiedzeniu udział wzięli:

1. Piotr Stec – Przewodniczący Rady NIW-CRSO;
2. Anna Czyżewska – Członkini Rady NIW-CRSO;
3. dr Ewa Gałka – Członkini Rady NIW-CRSO;
4. Agata Stafiej-Bartosik – Członkini Rady NIW-CRSO;
5. Daniel Prędkopowicz – Członek Rady NIW-CRSO;
6. Paweł Szewczyk – Członek Rady NIW-CRSO;
7. Monika Miłowska – Członkini Rady NIW-CRSO;
8. Michał Braun – Dyrektor NIW-CRSO;
9. Adela Gąsiorowska – Zastępczyni Dyrektora NIW-CRSO;
10. Stefan Kołucki – Kierownik Biura Programów Horyzontalnych NIW-CRSO;
11. Oliwia Krawczyk – starsza specjalistka NIW-CRSO.

Członkiniom i członkom Rady NIW-CRSO został przedstawiony następujący porządek posiedzenia:

1. Otwarcie posiedzenia, sprawy formalne, wyrażenie zgody na nagrywanie przebiegu posiedzenia oraz przyjęcie porządku obrad.
2. Przyjęcie protokołów z posiedzeń Rady III kadencji w dniach 09.09.2024 r. oraz 16.09.2024 r.
3. Omówienie regulaminu nowego konkursu na rok 2024 Rządowego Programu Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych;
 - Zatwierdzenie uchwały w sprawie zaopiniowania regulaminu konkursu na rok 2024 Rządowego Programu Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych.
4. Zmiany w regulaminie Rządowego Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022-2033;
 - Przyjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia zmian w regulaminie Rządowego Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022-2033.

5. Zmiana regulaminu konkursu Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich PROO na lata 2018-2030, edycja 2024;
 - Przyjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia zmian w regulaminie konkursu organizowanego w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich PROO na lata 2018-2030, edycja 2024.
6. Omówienie wyników konsultacji społecznych i przyjęcie regulaminu Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich PROO na lata 2018-2030, edycja 2025;
 - Zatwierdzenie uchwały w sprawie zaopiniowania regulaminu konkursu Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich PROO na lata 2018-2030, edycja 2025.
7. Omówienie wyników konsultacji społecznych i przyjęcie regulaminu Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030, edycja 2025;
 - Zatwierdzenie uchwały w sprawie zaopiniowania regulaminu konkursu Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030, edycja 2025.
8. Rekomendacje uzupełniające składy Komitetów Sterująco-Monitorujących Programów NIW-CRSO.
9. Sprawy różne.
10. Zamknięcie posiedzenia.

Ad 1.

Posiedzenie otworzył Pan Piotr Stec, Przewodniczący Rady Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Wszystkie członkinie i członkowie Rady NIW-CRSO wyrazili zgodę na nagrywanie przebiegu spotkania.

Ad 2.

Protokoły z poprzednich posiedzeń Rady w dniach 09.09.2024 r. oraz 16.09.2024 r. zostały przyjęte przez Radę NIW-CRSO.

Ad 3.

Pan Michał Braun, Dyrektor NIW-CRSO, poinformował, że Instytut jest partnerem XXVI Światowego Jamboree Skautowego. Za zgodą Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego przesunięto niewydatkowane środki z innych programów NIW, tak, aby mogły one posłużyć w nowym konkursie Rządowego Programu Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych na rok 2024 oraz zostać przeznaczone na organizację działań przygotowawczych w ramach Jamboree. Instytut pracuje nad konkursem trzyletnim, który mógłby dodatkowo wesprzeć udział organizacji harcerskich i skautowych w wydarzeniu.

Pani dr Ewa Gałka zapytała, czy okres 2 miesięcy przeznaczony na realizację zadań jest wystarczający i realny do wykonania. Pan Michał Braun odpowiedział, że tak.

Przewodniczący Rady poddał pod głosowanie uchwałę w sprawie zaopiniowania regulaminu konkursu na rok 2024 Rządowego Programu Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych. W głosowaniu 7 osób było ZA, nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał. Rada przyjęła uchwałę jednogłośnie. Obecni podczas głosowania: 7 osób; głosowało 7 osób.

Ad 4.

Pan Piotr Stec przeszedł do kolejnego punktu agendy. Dyrektor Instytutu poprosił Panią Annę Czyżewską o omówienie zmian w regulaminie Rządowego Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022-2033.

Program pozwala na finansowanie poprzez małe granty działań realizowanych przez młodzieżowe rady miast, gmin i powiatów oraz sejmiki młodzieżowe. Regulamin zakłada, że o dotacje mogą ubiegać się osoby od 15 lat do 29 lat. W wielu gminach miejskich lub miejsko-wiejskich w Polsce młodzieżowe rady są tworzone przez uczniów klas szkół podstawowych, co oznacza, że są one wyłączone z ubiegania się o środki finansowe oraz bardzo często nie posiadają innych środków finansowych, które mogłyby wesprzeć ich działania czy edukację. Problem ten był zgłaszany m.in. przez potencjalnych beneficjentów operatorów lokalnych programu Fundusz Młodzieżowy. Stąd propozycja zmiany minimalnego wieku osób mogących ubiegać się o dotacje z 15 lat na 12 lat. Operatorzy będą mogli aneksować umowy z NIW, co umożliwi obniżenie progu wieku w kolejnych dwóch latach. W efekcie od 2025 roku młodzieżowe rady z mniejszych miejscowości, tworzone przez uczniów szkół podstawowych, będą mogły ubiegać się o środki finansowe z programu.

Dyrektor Instytutu dodał, że druga zmiana w regulaminie polega na tym, że o przyznanie mikrodotacji na realizację projektu mogą ubiegać się grupy nieformalne samodzielnie lub z inną organizacją pozarządową, tzw. patronem.

Przewodniczący Rady poddał pod głosowanie uchwałę w sprawie zatwierdzenia zmian w regulaminie Rządowego Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022-2033. W głosowaniu 7 osób było ZA, nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał. Rada przyjęła uchwałę jednogłośnie. Obecni podczas głosowania: 7 osób; głosowało 7 osób.

Ad 5.

Pan Stefan Kołucki, Kierownik Biura Programów Horyzontalnych, przedstawił proponowane zmiany w regulaminie konkursu Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich PROO na lata 2018-2030, edycja 2024.

W ramach Priorytetu 5 w kosztach niekwalifikowalnych znajdują się wydatki na zakup sprzętu specjalistycznego dla straży pożarnych, co wynikało z masowego wpływu wniosków o zakup np. pomp głębinowych. W ramach nowej Ścieżki poświęconej organizacjom poszkodowanym w wyniku powodzi i trąb powietrznych, organizacje często ubiegają się o tego typu sprzęt. Zmiana polega na dodaniu przypisu oddolnego, że zapis dotyczący kosztów niekwalifikowalnych, w których znajdują się wydatki

na zakup sprzętu specjalistycznego, nie dotyczy Ścieżki 1.2 – Pomoc doraźna – organizacje poszkodowane w wyniku powodzi i trąb powietrznych.

Przewodniczący Rady poddał pod głosowanie uchwałę w sprawie zatwierdzenia zmian w regulaminie konkursu organizowanego w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich PROO na lata 2018-2030, edycja 2024. W głosowaniu 7 osób było ZA, nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał. Rada przyjęła uchwałę jednogłośnie. Obecni podczas głosowania: 7 osób; głosowało 7 osób.

Ad 6.

Pani Adela Gąsiorowska, Zastępczyni Dyrektora NIW-CRSO, przedstawiła wyniki konsultacji społecznych regulaminu Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich PROO na lata 2018-2030, edycja 2025.

W ramach konsultacji społecznych regulaminu programu wpłynęły 72 uwagi. Znaczna część nie dotyczyła stricte zmian w regulaminach, a zmian w programie, ustawach czy rozporządzeniach regulujących działalność grantodawczą NIW. Do tego typu uwag Instytut nie odnosił się, ale informował wnioskodawców o tym, że omawiane zagadnienia nie leżą w jego kompetencjach. Wszystkie uwagi znajdują się w raporcie z konsultacji. W przypadku procedowania zmian w programach czy ustawach, NIW weźmie przedstawione opinie pod uwagę. Zastępczyni Dyrektora omówiła najważniejsze zmiany. Wnioskodawcy proponowali zrezygnowanie z wkładu własnego przy wydatkach inwestycyjnych. Ze względu na uwarunkowania prawne Instytut nie może całkowicie usunąć tego wymogu, natomiast uwzględniono obniżenie wkładu własnego z 20 % na 10 %. Wprowadzono również definicję osoby najbliższej odwołując się do przepisów kodeksu karnego, a także kilka zmian merytorycznych. Szczegółowe informacje znajdują się w raporcie z konsultacji.

Przewodniczący Rady otworzył dyskusję. Pani Anna Czyżewska wspomniała o swoim postulatcie z konsultacji, który mówi o publikowaniu protokołów z paneli ekspertów, a także wpisaniu tego działania do regulaminu konkursu. Pani Adela Gąsiorowska odpowiedziała, że również jest za publikacją protokołów, natomiast należy się zastanowić nad zanonimizowaniem ich w zakresie ochrony danych osobowych. Pan Michał Braun i Pan Stefan Kołucki zgodzili się i zapewnili, że NIW zadba o kwestię publikacji protokołów.

Przewodniczący Rady poddał pod głosowanie uchwałę w sprawie zaopiniowania regulaminu konkursu Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich PROO na lata 2018-2030, edycja 2025. W głosowaniu 7 osób było ZA, nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał. Rada przyjęła uchwałę jednogłośnie. Obecni podczas głosowania: 7 osób; głosowało 7 osób.

Ad 7.

Przed rozpoczęciem kolejnego punktu agendy Pan Daniel Prędkopowicz zapytał czy regulaminy omawianych konkursów były opiniowane przez Komitety Sterująco-Monitorujące Programów PROO i NOWEFIO. Dyrektor Instytutu odpowiedział, że nie, ze względu na termin ich powołania przez Wiceministra ds. Społeczeństwa Obywatelskiego. Stwierdził, że kompetencją Komitetów Sterująco-Monitorujących Programów Instytutu jest monitorowanie realizacji programów, a nie ich tworzenie.

Gdyby NIW chciał wejść w procedurę konsultacji regulaminów z Komitetami, to znacznie opóźniłoby to ogłoszenie konkursów.

Pan Piotr Stec stwierdził, że wcześniej Komitety były włączane do prac nad realizacją programów na innym etapie i nie mają one kompetencji do wypowiedzania się na wszystkie tematy związane z programami, a zwłaszcza na temat zmian w regulaminach konkursów. Pan Daniel Prędkopowicz zaprzeczył słowom Pana Przewodniczącego. Zwrócił uwagę na późne procedowanie powołania Komitetów, które według niego są pierwszym gremium, które mogłoby się wypowiedzieć w sprawie dokumentacji konkursowej. Pan Piotr Stec podziękował za zgłoszoną uwagę.

Pani Adela Gąsiorowska przedstawiła kolejny punkt z agendy, czyli Omówienie wyników konsultacji społecznych i przyjęcie regulaminu Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030, edycja 2025.

W ramach konsultacji społecznych regulaminu programu wpłynęło 31 uwag. Najważniejsze zmiany to m.in.: usunięcie oceny literowej, rezygnacja z kryteriów strategicznych, obniżenie, tak jak w przypadku PROO, wkładu własnego czy wprowadzenie możliwości wezwania do uzupełnienia braków formalnych. Część uwag nie dotyczyła bezpośrednio zmian w regulaminach, lecz odnosiła się do zmian w programach, ustawach lub rozporządzeniach regulujących działalność grantodawcą NIW. W takich przypadkach Instytut nie komentował tych kwestii, lecz informował wnioskodawców, że omawiane zagadnienia nie leżą w jego kompetencjach. Istotną, wprowadzoną uwagą było także wprowadzenie definicji projektów systemowych.

Przewodniczący Rady otworzył dyskusję. Dyrektor Instytutu przekazał, że do NIW wpłynęła prośba od Pana Adama Bodnara, Ministra Sprawiedliwości, o uwzględnienie tematyki edukacji konstytucyjnej w programach NIW. W związku z tym, że Instytut zrezygnował z punktów strategicznych i oceny literowej nie chciałby wprowadzać dodatkowych kryteriów co do edukacji konstytucyjnej. Pan Michał Braun zaproponował Radzie, aby tematykę edukacji konstytucyjnej wprowadzić do Priorytetu 4 programu NOWEFIO jako element listy potencjalnych tematów realizowanych projektów.

Pan Stefan Kołucki powiedział, że tak naprawdę edukacja konstytucyjna mogłaby wpisywać się w cały program NOWEFIO. Stwierdził, że omawiana tematyka najbardziej wpisywałaby się w Priorytet 2, jednak dodawanie jej do już i tak szerokiego katalogu mija się z celem. Najlepiej byłoby dać punkty strategiczne za edukację konstytucyjną, ale NIW odchodzi od ich stosowania. W związku z tym Instytut proponuje Radzie wprowadzenie tej tematyki do Priorytetu 4, jako element listy potencjalnych tematów realizowanych projektów.

Pani Monika Miłowska stwierdziła, że omawiany temat najmniej wpisuje się w Priorytet 4, ponieważ ma on przyczyniać się do poprawy zarządzania w organizacjach obywatelskich, budowania struktur oraz tworzenia i doskonalenia zasobów. Edukację konstytucyjną powinno się przekazywać „na zewnątrz”. więc lepiej byłoby wpisać to zagadnienie do Priorytetu 2. Jednocześnie zaproponowała, aby w podpunkcie, który mówi, że Priorytet może odnosić się do działań dotyczących na rzecz integracji rozwoju społeczności lokalnych, dołączyć przynajmniej dwa słowa dotyczące uchodźców i migrantów, dla których wsparcie obecnie zmniejszyło się. Biorąc pod uwagę prace nad ustawą o obronie cywilnej dobrze byłoby dopisać do Priorytetu 4 w zakresie obszarów wpisujących się w projekty systemowe

zagadnienie dotyczące obrony cywilnej i międzysektorowego porozumienia. Członkini Rady dodała, że warto byłoby dodać również do tych obszarów rzecznictwo.

Pani dr Ewa Gałka zgodziła się z przedmówczynią w kontekście tematyki edukacji konstytucyjnej. Zaproponowała, aby rozważyć również dodanie tego zagadnienia do Priorytetu 3, ponieważ budowanie partycypacji organizacji w kontekście edukacji konstytucyjnej mogłoby być dużą wartością. Członkini Rady nawiązała do wywiadu Dyrektora Instytutu, w którym wspominał o zasadzie pomocniczości oraz, aby nie wyłączać samorządów lokalnych w zakresie udzielania dotacji. Zapytała czy te założenia zostały zaplanowane w kontekście NOWEFIO, ponieważ podczas wieloletniej oceny wniosków zauważyła, że niektóre zadania mogłyby być realizowane ze środków samorządów lokalnych.

Pani Agata Stafiej-Bartosik poparła Panią Monikę Miłowską w sprawie dodania do obszaru, do którego może odnosić się Priorytet 2, słów dotyczących uchodźców i migrantów. Stwierdziła, że tak naprawdę każdy/każda Minister/Ministra mógłby/mogłaby zasugerować, aby jakieś kwestie związane z ich działalnością były zawarte w którymś z rządowych programów. Jest to wartościowe w kontekście pomocniczości, natomiast edukacja na temat konstytucji jest zadaniem systemu edukacji. Podkreśliła, że nie jest przeciw sugestii Ministra Sprawiedliwości, ale zastanawia się jaka jest formalna procedura zgłaszania przez Ministerstwa tego typu idei.

Dyrektor Instytutu powiedział, że NIW jest w kontakcie z kilkoma Ministerstwami w podobnych sprawach. Natomiast Pan Stefan Kołucki zaproponował, aby edukację konstytucyjną wpisać do Priorytetu 2. Członkinie i członkowie Rady wstępnie zgodzili się na propozycję.

Pani Agata Stafiej-Bartosik zgłosiła propozycję, aby słowa „uchodźców i migrantów” zastąpić słowami „osoby z doświadczeniem migracji lub uchodźstwa”.

Pani Anna Czyżewska stwierdziła, że jest wiele grup, które należałoby dodatkowo uwzględnić, by włączać je do regulaminu, a organizacje zachęcić do składania wniosków. Osoby uchodźcze to nie jedyna grupa, która wymaga wsparcia. Wiele organizacji działających w obszarze wsparcia osób LGBTQ+ nie czuło się zaproszonych do procesu korzystania ze środków publicznych na rzecz wsparcia społeczeństwa obywatelskiego. W związku z tym należałoby wpisać do obszaru działań dotyczących Priorytetu 2 również społeczność LGBTQ+. Członkini Rady zapytała co w sytuacji, w której do dofinansowania zostaną zakwalifikowane projekty wspierające osoby na granicy polsko-białoruskiej, czy te organizacje również otrzymają środki finansowe i jak to się ma do polityki rządu.

Zastępczyni Dyrektora wskazała, że mimo iż projekt może nie wpisywać się bezpośrednio w cele polityki rządu, jeśli spełnia on określone kryteria programowe, to nie widzi przeszkód do jego dofinansowania. Jeżeli chodzi o osoby LGBTQ+, również kierunkiem NIW jest to, żeby takie organizacje czuły się zaproszone do składania wniosków.

Pani Anna Czyżewska dodała, że wiele działań realizowanych przez organizacje działające w obszarze LGBTQ+ jest skoncentrowanych na tym, aby zmienić zapisy konstytucyjne dotyczące definicji małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny.

Kierownik Biura Programów Horyzontalnych podkreślił, że organizacje działające na rzecz osób nieheteronormatywnych jak najbardziej uczestniczyły i uczestniczą w konkursie. Potwierdził, że jak

najbardziej można dopisać LGBTQ+ do katalogu Priorytetu 2, natomiast włączenie tego obszaru może wywołać potrzebę rozważenia innych grup, takich jak osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, osoby z problemami zdrowotnymi czy inne mniejszości, które również wymagają wsparcia.

Pani Agata Stafiej-Bartosik zasugerowała, aby NIW podkreślał w swojej komunikacji medialnej, że wspiera również organizacje wspierające osoby LGBTQ+ czy inne grupy osób wykluczonych społecznie. Rada poparła członkinię. Dyrektor Instytutu zapewnił, że o to zadba.

Pani dr Ewa Gałka zwróciła uwagę, że wpisywanie konkretnych grup społecznych do regulaminu, może skutkować składaniem przez wnioskodawców wniosków uwzględniających te grupy bez merytorycznego uzasadnienia, po to tylko, by spełnić kryteria. Pani Anna Czyżewska zgodziła się z przedmówczynią.

Członkinie i członkowie Rady przeprowadzili głosowanie za tym, aby w ramach Priorytetu 2 na stronie 15 regulaminu Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030, edycja 2025 zmienić zdanie „działania dotyczące działań na rzecz integracji, rozwoju społeczności lokalnych” na zdanie „dotyczące działań na rzecz integracji, rozwoju społeczności lokalnych w tym działań na rzecz integracji osób z doświadczeniem migracji lub uchodźstwa”. W głosowaniu 3 osoby były ZA, 3 PRZECIW, nikt się nie wstrzymał. Obecni podczas głosowania: 6 osób; głosowało: 6 osób, 1 osoba opuściła posiedzenie przed głosowaniem. W przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Rady. Pan Piotr Stec podjął decyzję ZA.

Rada podjęła również głosowanie za zmianą polegającą na rozszerzeniu w Priorytecie 2 „obszarów o charakterze edukacyjnym dotyczących kultury i dziedzictwa narodowego, ekologii, postaw patriotycznych” o obszar „edukacji konstytucyjnej”. W głosowaniu 6 osób było ZA, nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał. Obecni podczas głosowania: 6 osób; głosowało: 6 osób.

Pani Agata Stafiej-Bartosik, w imieniu całej Rady NIW-CRSO, zaznaczyła, że zależy jej na tym, aby włączenie obszaru edukacji konstytucyjnej czy zapisów dotyczących osób z doświadczeniem migracji lub uchodźstwa, nie było finansowane wyłącznie ze środków przekazywanych przez NIW w ramach programu NOWEFIO. Podkreśliła, że choć Instytut chętnie udostępnia ten kanał, nie powinien on stanowić jedyne źródła finansowania w ramach budżetu państwa.

Rada zadecydowała również, że w ramach Priorytetu 3 i części dotyczącej „włączenia obywateli i organizacji pozarządowych w procesy decyzyjne na poziomie lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim np. konsultacje społeczne, budżety obywatelskie i inicjatywy lokalne”, dodaje się po przecinku „rzecznictwo”.

Przewodniczący Rady poddał pod głosowanie uchwałę w sprawie zaopiniowania regulaminu konkursu Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030, edycja 2025. W głosowaniu 6 osób było ZA, nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał. Obecni podczas głosowania: 6 osób; głosowało: 6 osób.

Ad 8.

Z powodu przedłużenia się posiedzenia Rady i konieczności opuszczenia spotkania przez 2 członków oraz w związku z powyższym braku quorum Pan Piotr Stec podjął decyzję o przeprowadzeniu

głosowania w sprawie uzupełnień składów Komitetów Sterująco-Monitorujących Programów Instytutu w trybie obiegowym.

Ad 9.

Rada podjęła dyskusję z Dyrekcją Instytutu na temat Konferencji Dorocznej NIW-CRSO, która zaplanowana jest w dniach 5-6 listopada 2024 r.

Ad 10.

Po wyczerpaniu porządku obrad Przewodniczący Rady podziękował Dyrektorowi Instytutu oraz członkiniom i członkom Rady, po czym zamknął posiedzenie.

*Przewodniczący Rady Narodowego Instytutu Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego*

Piotr Stec /podpisano elektronicznie/

Protokół sporządziła Oliwia Krawczyk.